

Åtgärder för att hantera socialförvaltningens prognostiserade ekonomiska underskott

Sammanfattning

Vid budgetuppföljningen för februari 2018 prognostiserade förvaltningen ett underskott med 12,4 mnkr i förhållande till budgeten för 2018. Socialnämnden beslutade 20 mars 2018 (§ 31) att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma till socialnämnden i maj med förslag till åtgärder för att hantera det prognostiserade ekonomiska underskottet.

Kommunstyrelsen beslutade 26 mars 2018 (§ 52) att socialnämnden senast vid tertialuppföljningen till kommunstyrelsen redovisa en åtgärdsplan med anledning av underskottet.

Förvaltningen redovisar i prognos för april 2018 ett underskott på 18,2 mnkr samt en negativ nettorisk på 15 mnkr. Nettorisken består i huvudsak av volymökningar. Den negativa nettorisken bedöms kvarstå och förvaltningen föreslår nämnden att hos kommunfullmäktige hemställa att ett belopp motsvarande nettorisken (15 mnkr) reserveras i kommunfullmäktiges reserv.

Förvaltningen redovisar en lista med åtgärder och dess förväntade ekonomiska effekt. Den totala ekonomiska effekten av genomförda åtgärder bedöms för 2018 vara cirka 15 mnkr. Ekonomiska effekten för 2019 beräknas vara cirka 20 mnkr.

Underlag för beslut

- Tjänsteutlåtande 2018-05-14 – Åtgärder för att hantera socialförvaltningens prognostiserade ekonomiska underskott



Förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner de föreslagna åtgärderna.
2. Socialförvaltningen ges i uppdrag att i samband med tertialrapporterna återkomma med uppföljning av åtgärderna.
3. Åtgärdsplanen lämnas till kommunstyrelseförvaltningen.
4. Socialnämnden hemställer hos kommunfullmäktige att 15 mnkr avsätts ur befintlig reserv.

Siw Lideståhl
Förvaltningschef

Bakgrund

Vid budgetuppföljningen för februari 2018 prognostiserade förvaltningen ett underskott med 12,4 mnr i förhållande till budgeten för 2018. Socialnämnden beslutade 20 mars 2018 (§ 31) att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma till socialnämnden i maj med förslag till åtgärder för att hantera det prognostiserade ekonomiska underskottet.

Kommunstyrelsen beslutade 26 mars 2018 (§ 52) att socialnämnden senast vid tertialuppföljningen till kommunstyrelsen redovisa en åtgärdsplan med anledning av underskottet.

Förvaltningen redovisar i prognos för april 2018 ett underskott på 18,2 mnr, vilket är en försämring med 2,7 mnr från förra prognosen i mars. Den negativa nettorisken är 15 mnr, en försämring med 5 mnr jämfört med föregående månadsprognos. Nettorisken består i huvudsak av volymökningar.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialförvaltningen i samarbete med ekonomiavdelningen på kommunstyrelseförvaltningen.

Ärendet samverkas med fackliga arbetstagarorganisationer enligt samverkansavtal.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen inledde i slutet på 2017 ett analysarbete tillsammans med extern konsult där volym- och kostnadsförändringar per standardinsats under 2014-2017 har granskats och jämförts med andra kommuner.

Analysen visar i huvudsak följande:

- Kostnadsläget är lägre än det förväntade utifrån de förutsättningar som finns i Haninge avseende insatser för funktionsnedsättning. För individ- och familjeomsorgen är kostnadsläget det omvända.

- Nettokostnaden för familjerätt, familjehem samt missbruksvård är högre jämfört med övriga kommuner.
- Inom barn och unga har Haninge en stor del andel brukare i de högre kostnadsintervallen.
- Haninge har en större andel hushåll med högre årsutbetalning av ekonomiskt bistånd (över 50 tkr per år) jämfört med övriga kommuner. En stor andel av hushåll med ett långvarigt ekonomiskt bistånd är i åldrarna 30-59 år.
- Inom egen regiutförande av personlig assistans har underskottet per utförd timme ökat med cirka 13% (12 kronor) från 2015 till 2017. Underskottet i utförande av personlig assistans i andra kommuner som genomfört samma genomlysning varierar dock kraftigt. Ifrån 25 kronor per timmen som läggs till över 170 kronor per timme som högst. Haninges underskott för 2017 var 74 kronor i timme att jämföra med medelvärdet 92 kronor.

Haninge har en lägre utförandegrad (antal utförda assistanstimmar dividerad med antalet avlönade timmar) än de flesta andra jämförda kommuner.

- Jämförelsen av kostnad per brukare med andra likvärdiga kommuner är baserat på 2016 års siffror, då endast Haninge kommun har gjort jämförelsen för 2017. Förändringar från 2016 har i vissa fall redan genomförts. Hösten 2018 kommer jämförbara kommuner att ha uppdaterade siffror för 2017 och förvaltningen kommer då att kunna presentera 2017 års faktiska jämförelse med de andra kommunerna.

Redovisning av åtgärder

Nedan redovisas åtgärder för att hantera det prognostiserade ekonomiska underskottet. Tabellen visar den ekonomiska effekten som åtgärderna förväntas ge under 2018 respektive 2019 i de fall där

det har varit möjligt att uppskatta kostnaderna. Förvaltningen har valt att visa på omställningskostnaderna i en särskild rad.

Det är tre åtgärder, 14, 15 och 27, som förvaltningen i dagsläget inte kunnat bedöma den ekonomiska effekten för. Därmed har förvaltningen inte heller kunnat redovisa eventuella omställningskostnader som är förenade med detta.

Samtliga summor är i tusentals kronor (tkr).

Vissa av åtgärderna kommer förvaltningen att fatta beslut om enligt gällande delegationsordning. Andra åtgärder som har bäring på verksamhetens mål, inriktning och kvalitet eller är av principiell betydelse kommer att överlämnas till socialnämnden för beslut.

Nr	Insats	Åtgärd	Tid för åtgärden	Bedömd ekonomisk effekt 2018	Bedömd ekonomisk effekt 2019
1	Socialnämnden	Minskat föreningsbidrag. Befintligt överskott 2018 (500 tkr) delas ej ut. Budget 2019 minskas med 800 tkr, vilket motsvarar 2017 års nivå.	2018-2019	500	800
2	Ledning	Minskning med en enhetschef efter nedläggning av ROA samt rekryteringsvakans under 2018.	Våren 2018	750	600
3	Individ- och familjeomsorg	Höjning av egenavgift för besök hos Familjerådgivning och förändring av upphandlingsunderlag (LOV).	Hösten 2018	100	100
4	Individ- och familjeomsorg	Minskade medel till förebyggande arbetet bland barn och unga med 1 mnkr per år. Detta innebär en återgång till 2017 års budgetnivå.	Maj 2018 – 2019	500	1 000
5	Individ- och	Ny arbetsmetod	Hösten	1 000	2 000



	familjeomsorg Barn och unga	(Säkerhetsteam) mellan beställare och utförare i syfte att förebygga placeringar.	2018		
6	Individ- och familjeomsorg Barn och unga	Tillsättning av specialkompetens för att förhandla avtal med externa utförare och öka kontrollen av kostnader i vårdsplaceringar.	Våren 2018	1 000	1 500
7	Individ- och familjeomsorg Barn och unga	Utvidgning av Stigens uppdrag så att det även omfattar ungdomar 12-16 år med missbruksproblematik. Varje minskad extern placering som istället får hjälp via Stigen minskar dygnskostnaden med minst 2500 kr.	Sommaren 2018	940	600
8	Individ- och familjeomsorg Barn och unga	Ökning av antalet familjehem i egen regi. Åtgärden ger möjlighet till att anlita egna familjehem istället för konsultstödda familjehem (externa familjehem) som oftast är dyrare.	2018-2019	600	700
9	Individ- och familjeomsorg Barn och unga	Förhandling av avtalet med Stockholms län landsting gällande driften av Ungdomsmottagningen. Förvaltningen har för ambition att betala mindre driftbidrag till Stockholms län landsting i samband med övergång till landstingsdrift.	Sommaren 2018	250	250
10	Individ- och familjeomsorg Arbetsmarknad	Samlokalisering av verksamheter. Omställning av verksamheter som inte ger tillräckligt med resultat i förhållande till kostnader.	Maj – December 2018	0	500

11	Individ- och familjeomsorg Ekonomiskt bistånd	Minskning av kostnader för försörjningsstöd för tillfälligt boende med hjälp av boendelotsar som metod.	2018-2019	2 000	1 700
12	Individ- och familjeomsorg Ekonomiskt bistånd	Framtagande av förslag om nya riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd pågår samt implementering av nytt bedömningsinstrument.	April – Oktober 2018	1 000	1 000
13	Individ- och familjeomsorg Ekonomiskt bistånd	Ökning av antalet försörjningsstödstagare som erbjuds statligt finansierade medel för "extratjänster".	2018 – 2019	600	900
14	Individ- och familjeomsorg Ekonomiskt bistånd	Satsning på att Etableringscentrum som ökar nyanländas möjlighet att bli självförsörjande efter avslutat etableringsprogram.	Maj 2018– Mars 2021		
15	Individ- och familjeomsorg Ekonomiskt bistånd	Automatiseringen av handläggning av försörjningsstödet med hjälp av en robot.	2018-2019		
16	Individ- och familjeomsorg Missbruksvård	Sammanslagning av beställare -utförare organisationerna inom missbruksvården i egen regi. Åtgärden medför högre effektivitet i processen och förväntas minska behovet av akuta vårdplaceringar samt samordningsvinster.	April – Juni 2018	1 000	800
17	Individ- och familjeomsorg Missbruksvård	Ökning av antalet stödboendeplatser på Västerhaninge stödboende genom att erbjuda dubbelrum i stället för enkelrum i befintliga lokaler till de som beviljas stödboende.	Våren 2018	0	1 900
18	Individ- och familjeomsorg	Minskning av Mini-Marias verksamhetslokaler.	Våren 2018	100	150

	Missbruksvård				
19	Individ- och familjeomsorg Missbruksvård	Minskning av personal inom öppenvård beroende och behandling egen regi.	Hösten 2018	100	400
20	Individ- och familjeomsorg Missbruksvård Socialpsykiatri	Återhållsamhet vid bedömningar av placeringsbeslut.	Sommaren 2018	2 200	1 000
21	Individ- och familjeomsorg Socialpsykiatri	Omställning av vissa sysselsättningsverksamheter för att istället öka kapaciteten på andra verksamheter.	Maj – December 2018	200	1 000
22	Funktionsnedsättning Daglig verksamhet	Översyn av befintliga beslut i daglig verksamhet. Omprovningar av beslut från heltid till deltid i de fall där deltagaren inte utnyttjar sin dagliga verksamhet på heltid.	Våren 2018	2 000	1 500
23	Funktionsnedsättning Daglig verksamhet	Omställning av två dagliga verksamheter i egen regi till förmån för ökad kapacitet på andra dagliga verksamheter i egen regi	Våren 2018	60	200
24	Individ- och familjeomsorg Socialpsykiatri	Förändring av inriktning från särskilt boende till stödboende.	Maj – December 2018	0	1 800
25	Funktionsnedsättning	Tillsättning av specialkompetens för att förhandla avtal med externa utförare och öka kontrollen av kostnader	Hösten 2018	2 500	2 000
26	Funktionsnedsättning Personlig assistans	Minskning av administrativa kostnader.	Hösten 2018	100	200
27	Funktionsnedsättning Personlig assistans	Förvaltningen kommer att utreda och analysera materialet som den externa konsulten ha presenterat. Förvaltningen ser olika	2018 – 2019		



		tänkbara handlingsalternativ för att komma rätta med underskottet inom personlig assistans: <ul style="list-style-type: none">- Höja utförandegraden- Förändra arbetstidsmätt- Utredda alternativa driftsformer- Budgetera för underskott			
28	Omställningskostnader	Förvaltningen bedömer att de åtgärderna kan komma att innebära omställningskostnader. Omställningskostnaderna är hänförliga i huvudsak till tänkbara kostnader som uppstå vid eventuella uppsägningar av avtal om alla åtgärder vidtas.		-2 500	-2 600
Summa				15 000	20 000

Slutsatser

Den totala ekonomiska effekten av genomförda åtgärder bedöms för 2018 vara cirka 15 mnkr. Den tillkommande effekten 2019 beräknas vara 20 mnkr.

Förvaltningen redovisar i prognos för april 2018 ett underskott på 18,2 mnkr samt en negativ nettorisk på 15 mnkr. Nettorisken består i huvudsak av volymökningar inom individ- och familjeomsorg. De föreslagna åtgärderna förväntas bidra till en budget i balans för 2018.

En negativ nettorisk bedöms kvarstå och förvaltningen föreslår därför att ett belopp motsvarande den bedömda nettorisken (15 mnkr) reserveras i kommunfullmäktiges reserv för volymökningar inom socialnämnden.



Förvaltning
Socialförvaltningen

Avdelning/Enhet
Kansliet

Handläggare
Xerxes Fallah, utredare

Dokumenttyp
Tjänsteskrivelse

Datum
2018-05-16

Diarienummer
SN 2018/166

Sida
10 (10)

Expedieras: Akt

För verkställighet: Kommunstyrelseförvaltningen och
förvaltningschef

För kännedom: Handläggare